

Streszczenie

Państwo Izrael, mimo istnienia już od prawie siedemdziesięciu lat, nadal nie osiągnęło stanu bezpieczeństwa. Na początku XXI wieku w jego otoczeniu wciąż istnieją zagrożenia, z którymi musi się mierzyć. Powodują one, iż znacząca część polityki Izraela podporządkowana jest ich eliminacji. Wśród najważniejszych zagrożeń można wymienić przede wszystkim rozwój programu nuklearnego Iranu, działalność antyizraelskich ugrupowań terrorystycznych, czy wciąż nierozwiązaną kwestię palestyńską, wywołującą napięcia między Izraelem a Autonomią Palestyńską i państwami arabskimi. Na prowadzoną politykę znaczący wpływ wywierają również istniejąca kultura strategiczna, czy znacząca rola armii w systemie decyzyjnym.

Niniejsza rozprawa ma na celu całościowe ujęcie determinant polityki bezpieczeństwa Izraela na początku XXI wieku – ich analizę, odnalezienie istniejących między nimi zależności oraz ich wyjaśnianie. Dlatego też najistotniejszym problemem badawczym jest pytanie, w jaki sposób i dlaczego wpływają one na działania, podejmowane przez państwo żydowskie, w zakresie zapobiegania, reakcji i eliminacji zagrożeń. Autor stawia hipotezę mówiącą, iż najistotniejszy wpływ na politykę bezpieczeństwa Izraela na początku XXI w. wywiera wykreowana w ubiegłym stuleciu kultura strategiczna, ponieważ pozostałe czynniki wewnętrzne ukształtowane zostały pod jej wpływem, lub służą jej reprodukcji, natomiast te o charakterze zewnętrznym odbierane są przez jej pryzmat i albo ją umacniają, albo mogą jedynie powodować jej powolną zmianę. W konsekwencji, główną podstawę teoretyczną pracy stanowi koncepcja kultury strategicznej, natomiast metodą pierwszego rzędu jest analiza systemowa.

Rozprawa została podzielona na pięć rozdziałów. Przedmiotem rozdziału pierwszego są aspekty terminologiczne i teoretyczne, a w szczególności istota bezpieczeństwa oraz dominujące w stosunkach międzynarodowych nurty teoretyczne – realizm, liberalizm i konstruktywizm. W rozdziale drugim autor skupia się na genetycznym wyjaśnianiu historycznych uwarunkowań bezpieczeństwa Izraela w XX wieku. Kolejne dwa rozdziały stanowią główną część dysertacji, a ich przedmiotem są wewnętrzne – stanowiące część systemu decyzyjnego (rozdział III) oraz zewnętrzne – pochodzące z otoczenia tego systemu (rozdział IV), determinanty polityki bezpieczeństwa Izraela na początku XXI wieku. W każdym z nich autor podejmuje się analizy występujących między nimi zależności

i powiązania ich z kulturą strategiczną państwa. Rozdział piaty poświęcony jest przedstawieniu potencjalnych scenariuszy rozwoju czynników bezpieczeństwa Izraela. Struktura pracy podporządkowana została wyjaśnieniu genezy kultury strategicznej państwa, jej głównych elementów oraz wpływu na postrzeganie przez decydentów zagrożeń, a przez to eksplanację kształtu polityki bezpieczeństwa.